

Fingrid Oyj

Viite: Kristiinankaupunki-Nokia voimajohtohankkeen YVA-selostus, 1.8.2023

Puutteellisen YVA-selostuksen täydentäminen

Yhteysviranomainen on tarkistanut Fingrid Oyj:n 1.8.2023 toimittaman Kristiinankaupunki-Nokia 400+110 kilovoltin voimajohtohanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen ja todennut, ettei voi tehdä perusteltua päätelmää ympäristövaikutusten arviointiselostuksen puutteellisuuden vuoksi ja että selostusta on täydennettävä YVA-lain (252/2017) 24 §:n mukaisesti. Arviointiselostusta tulee täydentää seuraavassa kuvatuilta osin ja toimittaa se YVA-menettelyssä yhteysviranomaisena toimivalle Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Täydennetyn arviointiselostuksen jälkeen se kuulutetaan uudelleen.

Ympäristövaikutusten arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset päätöksenteon tueksi ja myös, jotta kansalaisilla olisi tieto ympäristöään koskevista hankkeista ja niiden vaikutuksista. Arviointiselostus on kokonaisuudessaan kattava ja pääsisällöltään laadukas, mutta yhteysviranomainen pitää merkittäviksi tunnistettujen osa-alueiden käsittelyä puutteellisenä. Hanke on laajuudeltaan sekä kestoltaan merkittävä, jolloin ympäristövaikutusten arviointimenettelyn rooli korostuu. Kristiinankaupunki-Nokia voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on painotettu todennäköisesti merkittäviksi ennakoituja luontovaikutuksia, joita ovat mm. vaikutukset Natura-alueisiin, vaikutukset arvokkaisiin luontokohteisiin ja johtoalueen levenemisen sekä uuden maastokäytävän vaikutukset ekologisiin yhteyksiin ja elinympäristöjen jatkuvuuteen. Havaitut puutteet ovat oleellisia, sillä ne kohdistuvat keskeisiksi havaittuihin luontoarvoihin ja voivat vaikuttaa hankkeen jatkosuunnitteluun muun muassa valittavien reittilinjausten osalta.

Tähän täydennyspyyntöön on koottu ne puutteet ja täydennystarpeet, jotka yhteysviranomainen katsoo välttämättömiksi korjata ja tehdä, jotta perusteltu päätelmä voidaan antaa. Arviointiselostukseen ja hankkeen vaikutuksiin sekä mahdollisiin myöhemmissä suunnitteluvaiheissa tehtäviin täydennystarpeisiin otetaan tarkemmin kantaa perustellussa päätelmässä. Arviointiselostuksen merkittävimmät täydennystarpeet liittyvät luonto- ja pohjavesivaikutuksiin.

22.11.2023

TÄYDENNETTÄVÄT PUUTTEET

Luontovaikutukset

Natura-arvioinnit

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä on laadittu luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen Natura-arviointi seuraavista alueista:

- Pyhävuori, FI080007, SAC
- Kaakkurinjärvet, FI0333004, SAC/SPA
- Pinsiön-Matalusjoki, FI0356004, SAC/SPA
- Lapväärtinjokilaakso, FI0800111, SAC

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on antanut lausunnon Natura-arviointien riittävydestä ja asianmukaisuudesta Pyhävuoren ja Lapväärtinjokilaakson sekä Pirkanmaan ELY-keskus Pinsiön-Matalusjoen ja Kaakkurinjärvien osalta. Kummassakin Natura-arviointilausunnoissa on esitetty kaikkien Natura-arviointien osalta puutteita, joiden vuoksi hankkeen vaikutukset Natura-alueisiin ovat epävarmoja. Pirkanmaan ja Etelä Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluviranomaisen lausuntojen mukaan Natura-alueisiin kohdistuviin vaikutuksiin ei voida laaditun arvioinnin perusteella ottaa kantaa. Keskeiset puutteet liittyvät maastohavaintojen raportointiin ja siten suojelun perusteena oleviin luontotyypeihin sekä lajeihin mahdollisesti kohdistuviin vaikutuksiin. Yhteysviranomainen huomauttaa, että Natura-arvioinnin tulee perustua riittäviin lähtötietoihin alueen luonnonoloista. Mikäli lähtötietoja ei ole kattavasti saatavilla tai ne ovat epävarmoja, tulee vaikutusalueen luontoarvot selvittää ja raportoida arvioinnin yhteydessä. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen vaikutukset em. Natura-alueiden suojeluperusteisille lajeille ja luontotyypeille jäävät epävarmoiksi, eikä voida poissulkea, ettei alueisiin kohdistu merkittävää heikennystä hankkeesta. Puutteet vaikeuttavat hankkeen vaikutusten arviointia, joten yhteysviranomainen näkee, että Natura-arviointeja tulee täydentää ennen hankkeen siirtymistä jatkosuunnitteluun.

Keskeiset täydennystarpeet:

Täydennystarpeet on listattu yksityiskohtaisesti Natura-arvioinneista annetuissa lausunnoissa:

- Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen lausunto Natura-alueisiin kohdistuvia vaikutuksia koskevista arvioinneista, Fingrid Oyj, Natura-arviointi, Åback (Kristiinankaupunki) -Melo (Nokia) voimajohto 400 + 110 kV (Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, 20.10.2023)
- Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen lausunto Natura-arvioinneista, Pinsiön-Matalusjoki ja Kaakkurinjärvet, Kristiinankaupunki-Nokia 400+110 kv voima-johtohanke (Pirkanmaan ELY-keskus, 22.11.2023)

Liito-orava

Arviointiselostuksen mukaan YVA-menettelyn maastoinventoinneissa voimajohtojen alueelta tai lähiympäristöstä havaittiin kaikkiaan yhdeksän liito-oravan elinaluetta, joista osalla sijaitsee mahdollinen lisääntymis- ja

22.11.2023

levähdyspaikka. Yhteysviranomaisen pitää kartoitusta asianmukaisena, mutta lajiin kohdistuvien vaikutusten arviointia puutteellisena. Tällä hetkellä selostuksen avulla lajiin kohdistuvat kokonaisvaikutukset ovat epävarmoja. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee noudattaa luontodirektiivin pääperiaatetta eli arvioida sitä, voivatko alueet säilyä lajille ekologisesti toimivina. Tähän kuuluu kulkuyhteyksien, ruokailualueiden sekä lisääntymis- ja levähdyspaikan tarkastelu kokonaisuutena suhteessa lajin vaatimuksiin. Tällä hetkellä elinympäristöjen vaikutusten arvioinnista jää epäselväksi, mikä on jäljelle jäävien elinympäristöjen todellinen mahdollisuus säilyä lajille soveltuvina. Lisäksi yhteysviranomaisen ei pidä kaikkia kulkuyhteyksiin liittyviä johtopäätöksiä lajista saadun tutkimustiedon mukaisina. Lajin tiedetään ylittävän 50 metriä olevan aukon, mikäli molemmin puolin on riittävän korkeaa puustoa, ylityspituus vaihtelee sukupuolien mukaan. Johtoaukea muodostaa puuttoman käytävän, joka on 62–96 metriä (uusi maastokäytävä) tai 96–193 metriä leveä (vanhan johdon rinnalla) reitin osasta riippuen. Yhteysviranomaisen pitää elinympäristöjen tarkastelun täydentämistä kriittisimpänä Kristiinan-kaupunki-Isojoki-reittiosuudella.

Liito-oravaan liittyvien vaikutusten arvioinnista puuttuu alueellinen tarkastelu. Pitkä ja pääosin lajille hyvin vaikeasti ylitettävissä oleva johtoaukea voi aiheuttaa populaatioiden alueellista eriytymistä. Selostuksessa ei ole arvioitu liito-oravan esiintymisalueiden kytkeytyneisyyttä ja niiden turvaamista tarpeeksi laajassa mittakaavassa. Johtoreitti ylittää pohjoisosassa useasti lajin kulkuyhteyksinä käyttämiä joenvarsien reunametsiä, joiden kulkuyhteydet vähintään heikkenevät tai katkeavat. Virtavesien reunametsien merkitys lajin kulkuyhteyksien kannalta on erityisasemassa alueella, jossa on niukasti lajille soveltuvia elinympäristöjä mm. laajojen peltoalueiden ympäröivässä maisemassa. Hankkeen vaikutusalueella on myös useampi Natura-alue, jonka suojelun perusteena on liito-orava (Pyhävuori, Lapväärtinjokilaakso, Lauhanvuori ja Lassinharju). Lisäksi alueelle on johdoreitin varrelle suunnitteilla laajasti uutta maankäyttöä mm. tuulivoimarakentamisen myötä, jolloin yhteisvaikutukset lajiin korostuvat.

Lajille tulee osana hanketta esittää ratkaisumalleja vaikutusten lieventämiseksi, jotta eri alueiden populaatiot eivät mahdollisesti jäisi eristyksiin. Arviointiselostuksen ainoa esitetty lieventämiskeino liito-oravan osalle on hyppypuiden suosittelu kahteen reitin kohtaan. Yhteysviranomaisen huomioi, että keinotekoisten kulkuyhteyksien eli hyppypuiden toimivuudesta ei toistaiseksi ole tieteellistä näyttöä. Selostuksen mukaan normaaleista pylväsrakenteista poikkeavat tekniset ratkaisut voivat tulla kyseenseen yksittäisissä erityiskohteissa voimajohdon haitallisten maankäyttö-, luonto- ja maisemavaikutusten lieventämiseksi. Yhteispylväsratkaisua ei kuitenkaan esitetä lieventämiskeinoksi selostuksessa tunnistettujen arvokaiden luontokohteiden osalta missään reitin kohdassa.

Keskeiset täydennystarpeet

- Arviointi siitä, voivatko kartoitetut elinympäristöt säilyä lajille soveltuvina hankkeen myötä (ml. kulkuyhteyksien, ruokailualueiden sekä lisääntymis- ja levähdyspaikan muutoksen myötä)
 - o Erityisesti Isojoen Ohrikylän reittivaihtoehtojen vaikutukset

22.11.2023

- Lajin esiintymisen tarkastelu hankealueella laajemmin ottaen huomioon yhteisvaikutukset ja tärkeiden kulkuyhteyksien säilyminen
 - o Erityisesti kulkuyhteydet Natura-uomien varrella
- Arvio hankkeen vaikutuksesta lajin osapopulaatioiden eriytymiseen
- Mahdolliset lieventämistoimet kulkuyhteyksien kannalta merkittävillä alueilla
- Esitys lajiin kohdistuvien vaikutusten seurannasta
- Perustelut yhteispylväsratkaisun käyttämättömyyteen lieventävänä toimenpiteenä lajiin kohdistuvien vaikutusten vähentämiseksi.

Ekologiset yhteydet

Yhteysviranomaisen on YVA-arviointiohjelmasta annetussa lausunnossa esittänyt, että ekologiseen verkostoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee käyttää Suomen ympäristökeskuksen Zonation-aineistoja monimuotoisuudelle tärkeitä metsäalueista sekä kaavojen tietoja monimuotoisuuden ydinalueista ja ekologisista yhteyksistä. Lisäksi YVA-ohjelmassa on todettu, että hankkeen vaikutuksia arvioidaan mm. ekologiin yhteyksiin, yhtenäisiin metsäalueisiin ja elinympäristön jatkuvuuteen. Ekologisten yhteyksien vaikutusten tarkastelu on lisäksi nostettu useassa YVA-ohjelmasta saadussa lausunnossa ja mielipiteessä. YVA-selostuksessa vaikutuksia ekologiseen verkostoon on sivuttu kappaleessa 7.9 (Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen kokonaisuutena), jossa on sanallisesti kuvattu Zonation-aineistossa havaittuja eroja metsäalueiden kytkeytyneisyydessä eri reittivaihtoehtojen osalta. Yhteysviranomaisen mukaan tämän arviointiohjelmassa merkittäväksi ennakoidun luontovaikutuksen käsittely selostuksessa on puutteellinen.

Hankealueelta on hyvin tuoreita ja laajoja maakuntakaavoitusta varten laadittuja selvityksiä, joissa on tutkittu alueen ekologiaa yhteyksiä sekä luonnon monimuotoisuuden ydinalueita, mm. Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut (Ubigu Oy & Lundén Architecture Oy, 2022), Satakunnan viherrakenneselvitys (Ahlman Group Oy, 2021) sekä Pirkanmaan ekologinen verkosto (Pirkanmaan liitto & Ramboll, 2014). Lisäksi eri kaavatasoilla on tunnistettu viheryhteystarpeita, joiden kanssa voimajohtohanke risteää. Yhteysviranomaisen edellyttää, että hankkeen vaikutuksia ekologiseen verkostoon täydennetään, sillä hankkeella on laaja ja ylimaakunnallinen pitkäaikainen vaikutus ympäristöön. Tärkeiden ekologisten yhteyksien ja luonnon monimuotoisuuden ydinalueet tulisi myös havainnollistaa kartalla.

Keskeiset täydennystarpeet:

- Alueen ekologisten yhteyksien tarkastelu olemassa olevien selvitysten avulla (ml. luonnon monimuotoisuuden ydinalueet, tärkeät ekologiset yhteydet sekä yhtenäiset metsäalueet)
- Hankkeen vaikutusten arviointi (ml. yhteisvaikutukset) tunnistettuihin kohteisiin sekä mahdolliset lieventämistoimenpiteet

22.11.2023

Pohjavesivaikutukset

Pohjavesivaikutusten arviointi perustuu osittain puutteellisiin lähtötietoihin. Pirkanmaan pohjavesialueiden lähtötiedot ovat puutteelliset vedenottamoiden osalta, kuten esimerkiksi linjan etäisyydet vedenottamoihin. Tekstissä myös todetaan Ylöjärvenharjun 1E-luokan pohjavesialueen (vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maa-ekosysteemi on suoraan riippuvainen) osalta, ettei siellä olisi olleenkaan vedenottoja, vaikka lähin vedenotamo sijoittuu suunniteltujen linjojen väliselle alueelle. Pohjavedestä suoraan riippuvaisesta merkittävästä ekosysteemistä (pohjavesialueen E-merkintä) ei myöskään ole mainintaa tekstiosuudessa, eikä sitä ole merkitty kartoille, vaikka kohde sijoittuu lähelle itäistä reittivaihtoehtoa. Kohteen kuvaus (311110–683168, ETRS-TM35FIN): Alueella on notkelma, jonka päähän sekä pohjoisrinteelle purkautuu pohjavettä. Notkelman keskellä kulkee puro ja lähteisyyttä on havaittavissa. Pohjavesi purkautuu edelleen Pinsiö-Matalusjokeen, jossa pohjavesi ylläpitää tärkeää raakkuesiintymää. Kasvillisuus kertoo pohjaveden vaikutuksesta. Alue on luonnonsuojelualue ja luonnontilainen.

Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että pohjavesialueiden lähtötiedot tarkistetaan jo selostusvaiheessa, jotta myös pohjavesialueiden vedenottoihin ja pohjavedestä suoraan riippuvaisiin pintavesi- tai maaekosysteemeihin kohdistuvat mahdolliset vaikutukset voidaan luotettavasti arvioida ja kohteet huomioidaan myös jatkosuunnittelussa.

Lieventämistoimenpiteet vaihtoehtojen vertailussa

Yhteysviranomaisen YVA-ohjelmalausunnossa on edellytetty, että vaikutusten lieventämiskeinoja tulee selvittää eri vaikutustyypeittäin ja esitettävien haitallisten vaikutusten vähentämiskeinojen tulee olla toteutuskelpoisia ja riittävän konkreettisia. YVA-selostuksessa on mainittu, että normaaleista pylväsrakenteista poikkeavat tekniset ratkaisut voivat tulla kyseenalaisissa erityiskohteissa voimajohdon haitallisten maankäyttö-, luonto- ja maisemavaikutusten lieventämiseksi tai teknisistä syistä. Selostuksen mukaan nämä ratkaisut selviävät vasta YVA-menettelyä seuraavassa yleissuunnittelussa, jossa johtoreitti ja johtoalueen leveydet voivat vähäisessä määrin muuttua YVA-vaiheessa esitetystä. Yhteysviranomaisen kuitenkin näkee, että jos yhteispylväsratkaisu ja johtoalueen kaventaminen toisi oleellisesti paremman vaihtoehdon, tulisi se näissä yksittäiskohdissa kuvata jo selostuksessa. Tämä korostuu etenkin täydennyspyynnössä mainituissa kohdissa, mutta on huomioitava myös muiden vaikutustyyppien kohdalla.

Jatkotoimenpiteet

Täydennetty arviointiselostus tulee toimittaa YVA-menettelyssä yhteysviranomaisena toimivalle Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Yhteysviranomaisen voi järjestää hankkeesta vastaavan kanssa kokouksen, jossa täydennystarpeista ja niiden aikataulusta keskustellaan hankkeen toiminta-alueen ELY-keskusten asiantuntijoiden kanssa. Täydennykset voidaan toimittaa erillisenä liitteenä, joka toimii yhdessä alkuperäisen selostuksen ja liitteiden kanssa uutena

22.11.2023

YVA-selostuksena. YVA-selostus voidaan kuuluttaa, kun hankkeesta vastaava on toimittanut pyydetyn täydennyksen.

Täydennyspyynnön valmisteluun ovat osallistuneet ylitarkastaja Katja Sippola, luontoasioiden osalta luontoyksikön ylitarkastaja Elisa Nygård, pohjavesien osalta vesiyksikön ylitarkastaja Nina Nenonen sekä lakimiehet Riina Arffman ja Maria Hakala.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Katja Sippola ja ratkaissut lakimies Riina Arffman.

Jakelu, sähköisesti

Fingrid Oyj, Satu Vuorikoski

Tämä asiakirja PIRELY/1786/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PIRELY/1786/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Arffman Riina 22.11.2023 14:47

Esittelijä Sippola Katja 22.11.2023 14:47